S Baldom Mikulićem u potrazi za glasom metodom koju je razvila operna pjevačica Valborg Werbeck Svardström koja je imala nesreću da ostane bez glasa

Pjevajte, makar ispod tuša. Bilo kako i bilo gdje, jer pjevati je dobro

Škola za otkrivanje glasa je službeni naziv metode, ali to je u stvari otkrivanje sebe i većina ljudi koji ovdje dođu, dođu radi toga. Neki to znaju, neki ne znaju, neki tek otkriju, ali to je bit. Kroz rad na glasu čovjek prevladava svoje teškoće

Prof. Baldo Mikulić ne dvoji – pjevati može i zna svatko!

ORPHEUS

Škola za otkrivanja glasa

Siniša PAVIĆ
Snimili Darko JELINEK i Nenad REBERŠAK

Orpheus, Škola za otkrivanja glasa!?! Tko ne zna što je to, ili za Orpheus nije čuo, tko ne zna da postoji pjevanje koje je terapeutsko, ili sumnja u istinu koja kaže da svatko može i zna pjevati, nema mu druge nego odvojiti koju minutu da vidi što to kazuje prof. Baldo Mikulić. On je onaj koji ne dvoji – pjevati može i zna svatko!

E da, Orpheus, potkrovlje kuće na Horvatovcu u kojem ljudi svih profila dolaze Mikuliću da bi pjevali.

– Škola za otkrivanje glasa, to je službeni naziv ove metode pjevanja koju je razvila operna pjevačica Valborg Werbeck Svardström koja je imala »sreću« da ostane bez glasa. Bila je ona strašno talentirano dijete. S 15 godina je pjevala na akademiji, s 21 u Operi, da bi nekoliko godina nakon toga izgubila glas. Gotovo. Ništa. A koju godinu prije nego je glas izgubila, na jednoj od svojih turneja u Njemačkoj srela je čovjeka koji joj je rekao: »Ti imaš sve što trebaš za pjevanje, ali s takvim načinom pjevanja nećeš izdržati još dugo. Pjevala si jedan ton drugačije nego li sve druge. Ajde, pjevaj i druge tonove na taj način«. Ona je na to zaboravila, da bi se tog razgovora sjetila kad je izgubila glas. Sjetila se i svoga glasa kada je bila dijete, sjetila se da je pjevala po cijeli dan, duboko, visoko, kako god je htjela. Sjetila se da je njezin glas zvučao drugačije dok je bila mala. Imao je prizvuk koji je ona opisala kao N,G prizvuk. Recimo, kao kad brzo kažemo Hong Kong. Probala je s tim nešto raditi, kreirala vježbe i kroz jedno ljeto uspjela je vratiti glas – priča Mikulić.

Vježba po vježba

Malo po malo, vježbu po vježbu, glazbene diva je opet propjevala, žarila je i palila pozornicama europskim. Tad susreće Rudolfa Steinera, osnivača antropozofije koji je odmah potvrdio njenu metodu kao potpuno ispravnu i terapijsku. Tu počinje njihova suradnja duga 12 godina. Zanimljivosti radi, valja reći da je Valborg Werbeck Svardström pjevala i pred zagrebačkom publikom, u Hrvatskom glazbenom zavodu početkom prošlog stoljeća. A onda je, na vrhuncu karijere, rekla – dosta je! Otvara školu i podučava ono što je sama otkrila, kako i na koji način pjevati. Otvara Školu za otkrivanje glasa jer, kako kaže – glas je tu!

– Sve što treba učiniti je maknuti ono što smeta da bi glas mogao proteći kroz tijelo. Što se više tih prepreka makne, glas bolje zvuči – objašnjava Mikulić.

Pojednostavljeno rečeno, a piše to i na internetskim stranicama Orpheusa, svatko zna pjevati. Zašto onda to ne činimo!?

– Ima jako puno ljudi, pa i među glazbenicima, koji vjeruju da onaj koji nema sluha, ne može ni pjevati. To je totalno krivo! Totalna je glupost kazati da netko tko nema sluha, nema ni glasa. Da čovjek nema sluha, nikada ne bi progovorio jer sebe ne bi čuo. Čim sebe čuje, on može naučiti. Ne kažem da može postati operni pjevač, ali može naučiti sasvim dovoljno da pjeva intonativno čisto i da to lijepo zvuči. Naravno da ima ljudi koji, kada dođu, ne razlikuju nijedan ton. No, za to imamo vježbe koje otvaraju uši. Bukvalno ih otvaraju, tako da čovjek vrlo brzo nauči razaznavati tonove, a ako razazna pet tonova, to je već mala melodija – veli Mikulić.

Strašno sramežljiv

Tu priču valja vratiti mrvu unatrag, sve do činjenice da je ovaj rođeni Pelješanin prije nego li je krenuo u bijeli svijet, sve do daleke Finske kako bi pohađao Studij pjevanja u Školi za otkrivanje glasa, završio u nas studij psihologije. Počeo je u Zadru, pa se preselio u Rijeku gdje ga je priveo kraju. Igrom slučaja autor ovog teksta se sjeća kako je jedne zore na otoku Božavi, za skupa psihologa, dok je Karin Kuljanić pjevala, Baldo govorio kako mora naučiti pjevati. Iskreno, zvučalo je pomalo neuvjerljivo, Karin je, primjerice, to radila puno bolje. No, bio je to, nema sumnje, onaj unutarnji glas koji Baldo Mikulić odvajkad štuje.

– Ja bih rekao da priča počinje i prije, davno, još kad sam bio dijete. Rodio sam se u Košarnjem Dolu, selu na Pelješcu. Jednom me baka čuvala dok su roditelji bili u vinogradu, pa me odvela susjedima njenih godina. I dok su žene ćakulale, stari susjed je iz štosa 'crnih pjata' izvukao jedan pjat, stavio ga na nešto i pjat se počeo okretati. Blage veze nisam imao da je to gramofon, ne sjećam se ni

Zajedničko pjevanje Viktorije Skoručak i Balda Mikulića

koja je to bila glazba, ali znam da sam bio na sedmom nebu – prisjeća se Mikulić.

Slijedi, dakako, upit, a zašto onda nije propjevao i ranije, prije, u mladosti!?

– Bio sam strašno sramežljiv. U srednjoj školi u Dubrovniku družio sam se s onima koji su svirali u mladim bendovima, praktički visio uz njih, ali se nikada usudio nisam glasa pustiti. Nisam mogao ništa nego slušati. Trebalo je godina i godina da bih uopće nekom rekao da bih ja to htio. Rijeka je tu odradila dosta, bila mi je prozor u svijet. Jedno jutro sam se jednostavno probudio i rekao sebi: ovako više ne može! – kazuje Mikulić.

Nelagoda i ugoda

Počeo se raspitivati ima li kakve veze između antropozofije i pjevanja, pa doznao da postoji škola u Engleskoj, Njamačkoj i Finskoj. Odluka je pala! Završit će studij psihologije, pa poći u svijet. Taj odlazak iz današnje perspektive vjerojatno i ne zvuči pretjerano težak i velik. Ali, bilo je to doba netom nakon rata, internet u povojima, informacija na kapaljku, sredstava na kapaljku. Krenuo je Mikulić prvo u Njemačku, ali nešto mu je, kako kaže, u Njemačkoj nedostajalo. To nešto našao je u Finskoj. Zanimljivo je da je profesora koji poučavaju po Webeck metodi na cijelom svijetu zapravo malo. Ne čudi da autor ovog teksta nije jedini koji je sumnjičavo gledao na ideju da se glas i u nesluhista može otkriti. Smije se Mikulić. Kaže, niste jedini. U stvari, dodaje, svi su bili sumnjičavi, pogotovo njegova pelješka obitelj, ali je ono bitno da je uz njega bila njegova tadašnja djevojka, a današnja supruga Mare.

– Ova je metoda teška jer se čovjek mora mijenjati. Recimo, na studiju smo svaki tjedan morali pjevati jedni pred drugima i to je nama bilo »zemljo, otvori se«. Ali, kroz godine čovjek vidi što može, što ne može, dobije objektivniju sliku samoga sebe. Nisam Pavarotti, neću nikad ni biti, ali ja to i ne trebam biti! Mogu što mogu. To mi je dovoljno. Kroz to se čovjek krene malo pomalo otvarati i prihvati sebe onakvim kakav jest. Pjevati pred drugima nije, kako bi to rekli Zagrepčani, kaj god, ali ako se radi redovito, s vremenom se pređe taj prag i nelagoda postaje ugoda – pojašnjava Mikulić.

> *Netko tko dođe zbog većih problema, ne treba jakog zvuka, treba mu samo nježan zvuk lire da ga potakne malo. Odmah sve ide lakše*

Ništa preko noći

Nije pretjerano reći da ova metoda vraća polaznike onom iskonskom u čovjeku. Nekad se, naime, puno pjevalo, da bi kroz godine ljudska vrsta pjevanje svela na malo i ništa.

– Više nema toga da se ljudi nađu i jednostavno pjevaju. Lakše je pustiti nešto s CD-a i YouTubea, jer to zvuči perfektno. Ono što ja mogu je daleko do perfektnog, možda neće nikada ni biti, ali to što ja mogu je daleko vrednije nego taj CD, jer to je moje, to sam ja! Ako ne pokušavam, ništa neću ni razviti. I to je taj prag koji treba prijeći. Ljudi ovdje dolaze za svoj gušt. I takvi najviše naprave, razviju jedan dio sebe. Mijenjaju se i to nabolje, makar zbog toga možda nisu ni došli – priča Mikulić.

Pritom upozorava da ne dolazi ni ovdje ništa preko noći, ali se zato životi mijenjaju. Kao, primjerice, u one polaznice kojoj su uvijek govorili da šuti i ne pjeva, koja nije znala o pjevanju ništa kad je Mikuliću došla, da bi se nekoliko mjeseci kasnije usudila pjevati pred drugima. Štoviše, usporedo s pjevanjem mijenjala je ona i svoj život, otišla s posla koji je nije veselio, promijenila životnog suputnika i mjesto boravka, a sve da bi joj život bio kvalitetniji. Da pak Werbeck metoda pjevanja ima i terapeutskih učinaka, otkrili su sami liječnici s kojima je Valborg surađivala. Poslije studija u Finskoj, Mikulić odlazi u Njemačku gdje je završio Studij iz Terapije pjevanja.

– Ljudi koji imaju hladne noge, ako počnu pjevati taj problem je riješen. Astma, mucanje, opstipacija, to se sve da fino fino ublažiti, da ne govorim o nekim psihološkim problemima poput srama, treme – veli Mikulić.

Teško mu je ne vjerovati, a opet lako je sumnjati. S druge pak strane, u inozemstvu radi sve više. Češka, Slovačka, Slovenije, Njemačka, Srbija, sve su to države u kojima gostuje, drži tečajeve i predavanja. Najveće tek slijedi. Počeo je, naime, Mikulić i Kineze učiti da svatko može pjevati!

– Kinezi prošle godine došli na Pelješec, u Orebić, na tečaj, i doći će i ove. Tamo nema nikoga 'ko se ovime bavi. Počelo je tako što sam otišao u Kinu i shvatio da to njima stvarno jako treba. Moj je dojam da im je netko trebao doći i kazati da mogu živjeti i drugačije. Fali im tog »ja« koje se dobije kroz pjevanje. S druge strane, kada radim s njima vježbe, to kod njih jednostavno teče. Naspram njih mi zapadnjaci smo totalne konzerve, zatvoreni skroz – priča Mikulić.

> *Ljudi ovdje dolaze za svoj gušt. I takvi najviše naprave, razviju jedan dio sebe. Mijenjaju se i to nabolje, makar zbog toga možda nisu ni došli*

Ćiribiribela Mare moja

I da, čim su se dotakli Pelješca, ostali su u čudu jer more je plavo, a zvijezde se na nebu vide. Štoviše, kad ih je domaćin upitao namjerava li tko od njih u Hrvatskoj i ostati, dobio je zanimljiv, neočekivan odgovor, onaj koji kaže da je za njih Hrvatska zemlja slobode! Škola za otkrivanje glasa je tako, makar to Mikuliću nije bilo na pameti, učinila i iznimnu reklamu našoj zemlji, pa ne čudi da suradnja ide dalje i da će opet kineski polaznici pjevati »ćiribiribela Mare moja«. Nego, što je s onom profesorovom davnom željom da nauči pjevati!? Je li naučio!?

– Još nisam – smije se Mikulić.

Ne stigne za sebe uzeti komadić vremena, ali znajući put koji je prošao dječak iz Košarnjeg Dola, na red će doći i to. On to tako, pomalo i s vizijom, onako kako je recimo školovanje plaćao njegov rad u Švicarskoj ljeti s osobama s poteškoćama u razvoju, ili onako kako se vratio kući makar jedva da je slutiti mogao da se od ovoga što radi može živjeti i imati obitelj. A sve se dogodilo, i za sve je, u velikoj mjeri, kriva Škola za otkrivanje glasa.

– To je službeni naziv metode, ali to je u stvari otkrivanje sebe i većina ljudi koji ovdje dođu, dođu radi toga. Neki to znaju, neki ne znaju, neki tek otkriju, ali to je bit. Kroz rad na glasu čovjek prevladava svoje teškoće. Ima, primjerice, ljudi kojima je teško i ne znaju reći »ne«. Njima suglasnici idu loše dok ih pjevaju. Ne čuju se dobro. Stoga se izdvoji taj element i radi se samo na njemu, a kada nauče taj T ili P kazivati jasno i glasno, i u životu će znati reći »ne«. Zato pjevajte, makar ispod tuša. Bilo kako, bilo gdje, jer pjevati je dobro – poručuje Mikulić.

Jak klavir i nježna lira

Nije se slučajno u Mikulićevim rukama za našeg razgovora našla lira.

– Na studiju Terapije pjevanja to je bio obavezan instrument, zbog zvuka. Klavir je jak. Lira je nježna. Netko tko dođe zbog većih problema ne treba jakog zvuka, treba mu samo nježan zvuk lire da ga potakne malo. Odmah sve ide lakše – pojašnjava Mikulić.

Skidaju se i kilogrami!

Malo prije pola sedam, u potkrovlje počinju stizati polaznici. Okupilo ih se desetak, pet muškaraca i pet žena. Isprva se čine sramežljivi pomalo, svi osim Zvonimira Džape koji s vrata Mikuliću veli: »Sad se vozim ovamo i slušam radio, a tamo Danijela pjeva. Kako samo sada pjeva, čovječe božji!«

Džapu je k Mikuliću uputila prijateljica.

– Ovdje se dobije puno. Ako, recimo, jogom vježbamo disanje, onda je ovo jedan vid vježbe za glas. Mi ne znamo pustiti glas, onaj naš izvorni. Mi smo kroz povijest programirani i ne znamo koji je naš pravi glas. Tek ga možete spoznati kad ga izvježbate. Ovdje se uči pustiti glas, onaj svoj – kazuje Džapo.

Dodaje kako statistika kaže da glazbenici žive deset godina duže. A onda, kao da je vidio da novinar ima koji dek viška, ustvrdi i ovo: »I što je najintresantnije, skidaju se kilogrami! Ja sam ih skinuo pet!«

Kratki razgovor s popularnom pjevačicom

Danijela Martinović: Nemojte nikad gušiti glas u sebi, jer tako gušite radost života

Danijela Martinović od pjevanja živi, velika je sljedba onih koji vole njene pjesme, pamti se tu hitova i hitova i reklo bi se da sve o pjevanju zna. No, ona je jedna od onih, u nas rijetkih, koja želi naučiti više i bolje. Taj ju je put doveo i do Orpheusa.

– Pjevam od svoje 14. godine i kroz sve te godine pjevanja glas je dolazio do svojih transformacija. Zadavala sam sebi, moja je priroda takva da si kao Blanka zadajem i još centimetar, dva, još tri, još pet i u jednom trenutku sam došla do zida koji nisam znala sama riješiti, preskočit'. Malo sam se osjetila dezorijentirano, jer moje kolege nisu baš sklone takvom načinu razmišljanja. A onda sam shvatila da, primjerice, Celine Dion ima svoju učiteljicu pjevanja čitav život. To mi je dalo snage da potražim nekoga tko bi mi objasnio zašto se neke stvari, tehničke prirode, s glasom događaju. Kako proširiti volumen, kako proširiti dah, kako produžiti ton... I naletjela sam na Baldu. Nevjerojatno je pritom da mi ga je preporučila moja draga prijateljica Doris Dragović.

Segment duše

Znači, i Doris je bila u potrazi za boljim?

– Zamislite! To me je jako fasciniralo. Ja sam s Doris jako dobra, osim što smo kolegice zaista smo prijateljice. Jednom smo razgovarale o načinu pjevanju, tehnici, i ona mi je rekla: »Imam za tebe fantastičnu osobu!« Dala mi je ime i prezime, a ja sam, čim sam ušla na internetsku stranicu Orpheusa, shvatila da je to – to.

Koja vas je to rečenica kupila?

– Ima puno predivnih citata. Shvatila sam da je pjevanje prezentirano kao segment duše. Danas svi shvaćaju pjevanje kao nešto što se radi da bi se bio popularan. Ovdje je sve potpuno drugačije, izokrenuto.

Jeste li znali što ćete u ovoj školi dobiti? Što vam je Doris rekla, što bi tu moglo biti dobro za vas?

– Doris mi je pokazala dvije, tri vježbe koje su mi se svidjele. Međutim, shvatila sam da to sama neću znati bez da mi netko pokaže kako ih treba raditi. Imala sam prijateljice operne pjevačice, od Marije Bubić koja je sa mnom pjevala »Simpatiju«, do Lidije Horvat Dunjko koja je sa mnom pjevala »Nostalgiju«, nekako sam naučila da to pjevanje mora biti glasno, da je to prezentacija moći, da si dobar pjevač kad otpjevaš glasno. Dođem ovdje i Baldo mi sve sruši kao domino, kao kule od karata. Ništa glasno, sve tiho, najtiše, da možete vježbati u krevetu da vas partner ne čuje, ili doma kad kućni red traži mir. Kad sam shvatila da je sve to vezano i uz psihologiju.... Već drugi sat sam kroz razgovor toliko bila ganuta od sve te ljepote, od toga da netko pristupa svemu na takva način, da sam se rasplakala. I samo sam Baldu pitala: zašto ja nisam bila spremna ranije doći!? Baldo je postojao već neko vrijeme, ali očito nisam bila spremna na takav način doživjeti ovo iskustvo.

Pjevaš bolje nego ikada!

Koliko sada drugačije pjevate i osjeti li se, čuje li se to?

– Ne znam koliko će to prosječnom slušaču biti čujno, ali stručnjaku hoće. Dobila sam nedavno poruku od svog dragog prijatelja Jacquesa, slušao me i poslao poruku: »Čuja Mala, ne znam što da ti kažem, ali rasturaš, pjevaš bolje nego ikada!«

Možda je pravo pitanje koliko ste se promijenili vi?

– Jako puno! Taj trening, ta posvećanost, daju sigurnost. Znate da baratate tehnikom, znate da ćete se moći nositi s puno različitih poteškoća koje se u ovom poslu događaju, od toga da tehnika nije dobra, da se ne čujete najbolje, da je bend preglasan, da niste fizički u najboljoj kondiciji, da je glas pred razbolijevanjem. S dobrom tehnikom znate da to nije problem, a to daje veliku sigurnost na pozornici.

Znači, treba pjevati?!

– Apsolutno treba pjevati. Ali, uvijek i svugdje! Da ne znate ništa, da nemate pojma, da mislite da nemate pojma, treba pjevati. Intuitivno sam, prije Balde, govorila ljudima na mojim koncertima, nemojte obraćati pažnju što će netko misliti o vašem pjevanju, jer to nije vaša stvar. Vi pjevajte, jer jedan od najljepših poklona koje smo dobili je to da čovjek može pjevati. A zbog osude društva, jer nismo u nekim parametrima koji zadovoljavaju mišljenje da je pjevanje dobro, mi ugušimo taj glas u sebi, a s tim i radost života.